

Zal ik je eens wat vertellen...?

Je zult raadslid zijn, en over informatie beschikken die je op de lippen brandt. Het zou zo leuk zijn om haar wereldkundig te maken, maar ja... de informatie is vertrouwelijk, of zelfs geheim. Met geheime informatie kun je helemaal niets. Je mag haar hoogstens delen met anderen die het geheim ook kennen, maar je mag er verder met niemand over praten. Je mag er zelfs niet eens schriftelijke vragen over stellen, zoals we inmiddels weten. En dat is knap frustrerend.

Openbaar!

Als griffiers hebben wij een taak in het bewaken van de openbaarheid van het bestuur, omdat wij een cruciale rol spelen in de informatiestromen. De Grondwet bepaalt dat gemeenteraden en provinciale staten openbaar zijn. Geheimhouding kan slechts bij uitzondering, en dan alleen in bij wet geregelde gevallen. Alleen als er sprake is van een belang genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, is dit mogelijk.

Strategische vertrouwelijkheid

Soms komt het een college goed uit om de raad of de commissie 'vertrouwelijk' over iets te informeren. De raad weet er dan van, zodat je achteraf geen verwijt van onder de pet houden kan treffen. En de raad is alvast een beetje gecommitteerd, zo redeneert het strategische college.

Maar de raad kan, zoals gezegd, helemaal niets met die informatie. Vanuit het college geredeneerd kan ik het goed volgen, maar ik vind dat de griffier zijn raad of staten moet waarschuwen. Weten jullie zeker dat je het wilt horen? Aan de andere kant zijn raadsleden ook mensen, en dus nieuwsgierig. Maar in ieder geval zou het college meteen ook moeten aangeven wanneer het met de informatie naar buiten denkt te gaan en de vertrouwelijkheid opheft.

Opheffing geheimhouding wordt vaak vergeten

Het opleggen van geheimhouding is niet zo moeilijk. Dat gaat via een besloten raads- of commissievergadering, en via het in handen stellen van als 'geheim' gewaarmerkte stukken door het college, de burgemeester of een commissie. Maar het opheffen ervan is andere koek.

Opheffen van geheimhouding kan altijd door de raad. En ook door het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd. Lees de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet maar na. Vaak wordt het officieel opheffen van geheimhouding echter vergeten. Het onderwerp verwatert of verdwijnt uit de actualiteit. Strikt genomen, tenzij niemand er ooit meer over praat, wordt dan collectief een misdrijf begaan.

Sanctie!

Want vergis je niet, geheime informatie is geen prettig bezit. Artikel 2:5 van de Awb geeft de algemene verplichting tot geheimhouding aan iedereen die betrokken is bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan. Niet alleen als die nadrukkelijk is opgelegd, maar zelfs als je het vertrouwelijke karakter 'redelijkerwijs moet vermoeden'. Er is dus geen ontkomen aan. En je kunt volgens het Wetboek van Strafrecht worden bestraft met ten hoogste een jaar gevangenis of een geldboete van de vierde categorie.

Maar: waaróm zou er eigenlijk geheime informatie moeten zijn? De openbaarheid en controleerbaarheid van alles wat wij doen is een groot goed. Opleggen van vertrouwelijkheid of geheimhouding moet dan ook beperkt blijven tot hoge uitzonderingen.

Krijn van der Heijden